

Skoleutvikling i Fosen-regionen

Rapport fra ekstern vurdering
på Brekstad barneskole i uke 16/2021

Vurderingstema: «Skriving og lesing i alle fag»

Innhold

.....	1
I. Forord	3
Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling	4
II. Fakta om skolen	6
III. Valg av hovedutfordring	7
IV. Framtidsbilde	8
V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre	9
VI. Etterord	20
Vedlegg A	22
Deltakere i ekstern vurdering	22
Begrunnelse for valg av informanter	22
Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter	23
Ståstedsanalyse og Organisasjonsanalyse	24
Ståstedsanalysen ble gjennomført med lærerne. Personalet har diskutert og reflektert i profesjonsfellesskapet og sammen kom de fram til vurderingstemaet	24
Dokumentanalyse	24
Samtaleguider	24
Møte	24
Observasjon	24
Logg	24

I. Forord

Tusen takk for ei veldig fin uke på Brekstad barneskole!

Vi har blitt meget godt mottatt av både elever, ansatte, ledelse og foresatte, og vi har følt oss som hjemme fra første stund.

Gjennom samtaler med elever, foresatte, ansatte og ledelse får vi inntrykk av at Brekstad barneskole er en skole som har et godt og inkluderende læringsmiljø. Elevene er tydelige på at både barn og voksne er snille. En gutt på småtrinnet sa følgende om de voksne: *De fyller oss med kjærlighet*. Elevene opplever også at de lærer mye av lærerne sine. Foresatte ved skolen synes at de har et godt skole/hjem-samarbeid. De opplever at skolen er god på leseopplæring og digital praksis. De synes også at trivselselever er et godt tiltak ved skolen. Skolens ansatte fremhever at de har et godt arbeidsmiljø, og at de er et engasjert personale som stadig ønsker å utvikle seg. De setter også pris på at de har en ledelse som både følger opp, støtter og lar de ansatte få være aktive deltakere i utviklingsarbeidet ved skolen. Skoleledelsen fremhever at de har et engasjert, kreativt og utviklingsorientert personale som gjennomfører gode og varierte undervisningsaktiviteter for elevene.

Vi har observert hvordan lese- og skriveopplæringa foregår i ulike fag på alle trinn. Vi opplever en trygg og god stemning, og vi har sett aktive elever som både utforsker og medvirker i egen lese- og skriveopplæring. Dette er en skole som har kommet langt i relevant bruk av digitale verktøy, og vi har sett en fin balanse mellom det digitale og analoge i lese- og skriveopplæringa.

Vi ønsker Brekstad barneskole lykke til med det videre arbeidet!

Hilsen
Sissel Blix Aaknes og Tonje Aspaas (eksterne vurdere)
Iris Hansson Myran og Marit Opland Brujordet (NTNU)

Ekstern skolevurdering – et verktøy for skoleutvikling

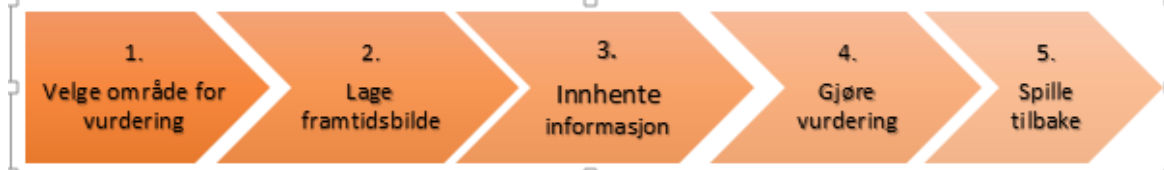
Hva er ekstern skolevurdering?

Ekstern skolevurdering er et verktøy for skoleutvikling.

Forskrift til opplæringsloven, kapittel 2, §2-1 om skolebasert vurdering, sier at alle skoleeiere er pålagt å ha et system for vurdering av skolens virksomhet, internt eller eksternt. I forskriften nevnes det ikke hvordan den skolebaserte vurderingen skal gjennomføres, men en av måtene er ekstern vurdering. Dette verktøyet blir brukt i mange kommuner og regioner for å forsterke utviklingsarbeidet på skolene.

Fosen-regionen bygger denne vurderingsmodellen på en tilpasset versjon av Hardanger/Voss-regionen sin skolevurderingsmetodikk.

Modellen består av fem trinn:

Ståstedsanalysen

Før den eksterne skolevurderingen har skolen gjennomført ståstedsanalysen, et analyseverktøy som hjelper skoleeiere og skolene med å kartlegge hvilke områder som bør utvikles. Dette verktøyet tar utgangspunkt i kvalitetsindikatorer som nasjonale prøver, elevundersøkelsen og andre undersøkelser som brukes lokalt. Ut fra analysen av disse resultatene og eventuelt andre undersøkelser, valgte skolen tema for den eksterne skolevurderingen: *Skriving og lesing i alle fag*.

Vurderingsrapporten

Vurderingen tar utgangspunkt i et «Framtidsbilde» for skolen. I dette framtidsbildet beskrives kvalitetsmål for skolen innenfor vurderingstemaet. I tillegg til kvalitetsmålene, er det satt opp konkrete utsagn om hva som kjennetegner god praksis. Disse tegnene er basert på lov- og regelverk og god pedagogisk praksis, samt at det er selve kjernen i vurderingsprosessen og viser idealbildet for skolens ønskede praksis innenfor vurderingstemaet.

Et bredt spekter av interessenter har uttalt seg om skolens nåværende praksis i forhold til tegnene på god praksis. Det er gjennomført observasjoner i klassene og i skolemiljøet, og vurdererne har hatt tilgang til dokumenter av betydning for den vurderinga som er gjennomført. I tillegg har vurdererne innhentet informasjon fra skoleledelsen, lærere, elever, foreldre og eventuelt annet personale.

Selve vurderingsuka har vart i fire dager, og siste dag av vurderinga ble denne rapporten lagt fram med funnene for skolen. Rapporten trekker fram tegn på god praksis og tegn på praksis som kan bli bedre for skolen. Funnene og analysene i rapporten skal være til hjelp i det videre arbeidet med det valgte temaet.

Det viktigste utviklingsarbeidet skjer på skolen når skolen sammen skal følge opp funnene og refleksjonene fra vurderingsuka og sammen jobbe med å bli en bedre skole.

Faglig grunnlag for ekstern vurdering

Kvalitetsarbeid og skolebasert vurdering
skoleutvikling og organisasjonsutvikling

Om regionen:

17 skoler i 4 kommuner på Fosen har gått sammen om ekstern vurdering i lokalt vurderingsarbeid.

Indre Fosen, Osen, Ørland og Åfjord gjennomfører ekstern vurdering på tvers av kommunegrenser, gjennom en felles nedsatt vurderingsgruppe

Hvem er vurderingsgruppa?

10 personer i Fosen-regionen er engasjerte i vurderingsgruppa. De har bred pedagogisk bakgrunn, og skal vurdere de 19 skolene som deltar. Hver skole skal i løpet av fire år bli vurdert.

To vurderere og to eksterne representanter fra NTNU gjennomfører vurdering på hver skole, og ingen skal vurdere skole i egen kommune. Fosen regionråd har ansvar for å koordinere ekstern skolevurdering i regionen.

II. Fakta om skolen

Brekstad barneskole er en ny og moderne skole med god plass til de 222 elevene og 40 ansatte. Elevene gir uttrykk for at er spesielt fornøyd med uteområdet.

I pedagogisk plattform står følgende: *På Brekstad barneskole har vi voksne som er omsorgsfulle, som skaper relasjoner til alle elever, som er nysgjerrige, forskende og liker å undre seg.*

Prinsipper for skolens praksis er inkluderende læringsmiljø, undervisning, tilpassa opplæring og samarbeid hjem og skole. Skolens satsingsområder er blant annet *Fagfornyelsen*, grunnleggende ferdigheter med spesielt fokus på lesing, skriving og regning, digitale ferdigheter og PALS (positivt læringsmiljø).

Brekstad barneskole fremmer god læring ved å:

- Legge til rette for elevmedvirkning.
- Tydelige forventninger og mål.
- Tilpassede og varierte oppgaver.
- Konkrete fremover- og tilbakemeldinger.
- Varierte og elevaktive undervisningsmetoder.

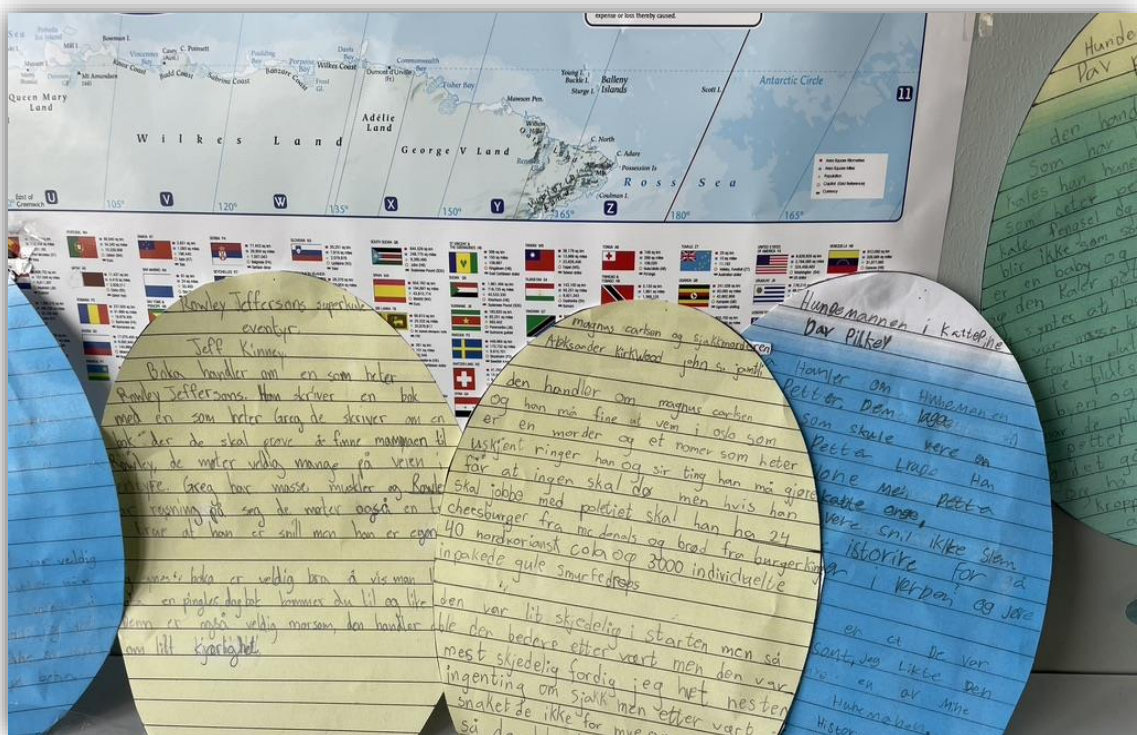

III. Valg av hovedutfordring

På bakgrunn av resultater i *Elevundersøkelsen* og *Ståstedsanalysen* kom skolen fram til at de ønsket lesing og skrivning som vurderingstema.

Skolen har selv utarbeidet utkast til *Framtidsbildet* som ble slutført i samarbeid med vurdererne. Dette håper vi har ført til at de ansatte har fått et eierforhold til skolevurderinga.

Skolen har valgt **Skriving og lesing i alle fag** som hovedutfordring.

IV. Framtidsbilde

Skolens valgte tema: **Skriving og lesing i alle fag.**

Kvalitetsmål	Tegn på god kvalitet
<p><u>Eleven</u></p> <p>Eleven skal kunne lese for å skape mening, og skrive for å kunne ytre seg hensiktsmessig i kommunikasjon med andre.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Eleven møter lesing og skriving i alle fag, og på fagets premisser.• Eleven får kommunisert tanker, meninger og læring gjennom lesing og skriving i ulike teksttyper.• Digitale hjelpemidler brukes aktivt i lese- og skriveprosessen.• Elevene viser engasjement gjennom deltagelse og medvirkning i egen lese- og skriveprosess.
<p><u>Læreren</u></p> <p>Den profesjonelle læreren legger til rette for, leder og gir underveisvurdering i lese- og skriveprosessene, slik at elevene trives, lærer og utvikler seg ut fra egne forutsetninger.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Læreren har mål for lese- og skriveopplæringen.• Læreren legger til rette for å lese og skrive varierte og tilpassede tekster.• Læreren gir underveisvurdering i lese- og skriveprosessen.• Læreren legger til rette for at elevene kan bruke ulike lese- og skrivestrategier.• Lærere bidrar til å skape engasjement for lesing og skriving.
<p><u>Skole-hjem</u></p> <p>Skolen har god dialog med foresatte om elevens utvikling i lese- og skriveutvikling.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Skolen legger til rette for samarbeid om elevenes lese- og skriveutvikling.• Lesing og skriving er tema på foreldremøter og hjem-skole samtaler.• Foresatte får opplæring i hvordan de best mulig kan motivere og støtte barna sine i lese- og skriveutviklingen.• Kontaktlærere legger til rette for samarbeid med heimen om elevenes lese- og skriveutvikling.
<p><u>Skolen som organisasjon</u></p> <p>Skolen er en lærende organisasjon som legger til rette for at lærerne får økt kompetanse i å lede lese- og skriveopplæring i samarbeid med kollegaer og ledelse.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Skolen har en delingskultur som bidrar til at de ansatte utvikler sin kompetanse innenfor lesing og skriving.• Profesjonsfellesskapet drøfter hvilke lese- og skrivemetoder og læremidler skolen skal bruke.• Profesjonsfellesskapet har fokus på samarbeid om elevenes lese- og skriveutvikling.• Skolen har et system for oppfølging av kartlegging.

V. Tegn på god praksis og praksis som kan bli bedre

Elevperspektiv

Kvalitetsmål: Eleven skal kunne **lese** for å skape mening, **og skrive** for å kunne ytre seg hensiktsmessig i kommunikasjon med andre.

Tegn på god praksis:

- Elevene viser engasjement gjennom deltagelse og medvirkning i egen lese- og skriveprosess.
- Elevene møter lesing og skriving i alle fag, og på fagets premisser.
- Elevene får kommunisert tanker, meninger og læring gjennom lesing og skriving i ulike teksttyper.
- Digitale hjelpemidler brukes aktivt i lese- og skriveprosessen.
- Elevene viser engasjement gjennom deltagelse og medvirkning i egen lese- og skriveprosess.

God praksis:

Elevene forteller at de møter lesing i de fleste fagene, og ut fra det de forteller i intervju, er det også tidvis lesing og skriving på fagenes premisser. Vi ser for eksempel at elever møter lesing på fagets premisser i mat og helse. Her leser de matoppskrifter som de må forstå og følge for å oppnå et godt resultat. En elev presiser viktigheten av nøyaktig lesing i dette faget: «Hvis ikke kan det bli for lite eller for mye av noe». Elevene møter også lesing i andre praktisk-estetiske fag som gym og musikk. I tillegg får vi høre om tenkeskriving i matematikk. Elevene sier at det skrives og leses i nesten hver time. I noen klasser får de ganske ofte velge om de vil samarbeide eller arbeide individuelt i skriveprosesser.

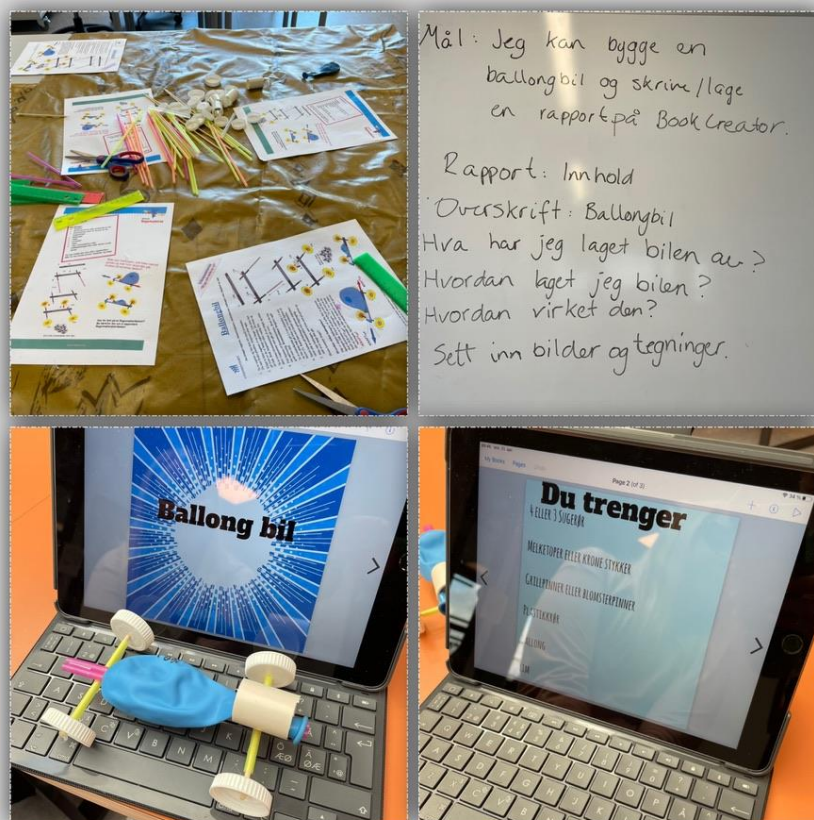
Elevene på småtrinn bruker både iPad og blyant når de skal skrive, men aller mest blyant. På mellomtrinnet skriver de mest på PC og iPad. Det synes å være en progresjon i dette, som gradvis fører til mer og mer bruk av digitale skriveverktøy, i takt med elevenes alder. Vi får inntrykk av at valg av apper elevene skal bruke på iPad, også endres etter hvert som elevene blir eldre.

Elevene opplever at de får være med å bestemme noen ganger. Her hører vi utsagn som at «vi får ha litt demokratisk avgjørelse» (elev på mellomtrinn), «lærerne kaller det elevmedvirkning» (elev på småtrinnet).

Vi har sett mange engasjerte elever i klasserommene, særlig under veiledet lesing, men også i mange andre timer. *Ukas greie* (GOTD), gjennomføres på to trinn, og vi opplever at dette engasjerer elevene.

I noen grupper på småtrinnet er det et fokus på utforskende skrivning. Dette motiverer elevene til å aktivt medvirke i egen lese- og skriveprosess. Elever fra mellomtrinnet forteller også at de noen ganger får være med på å bestemme kriterier og komme med forslag til hva de vil skrive om.

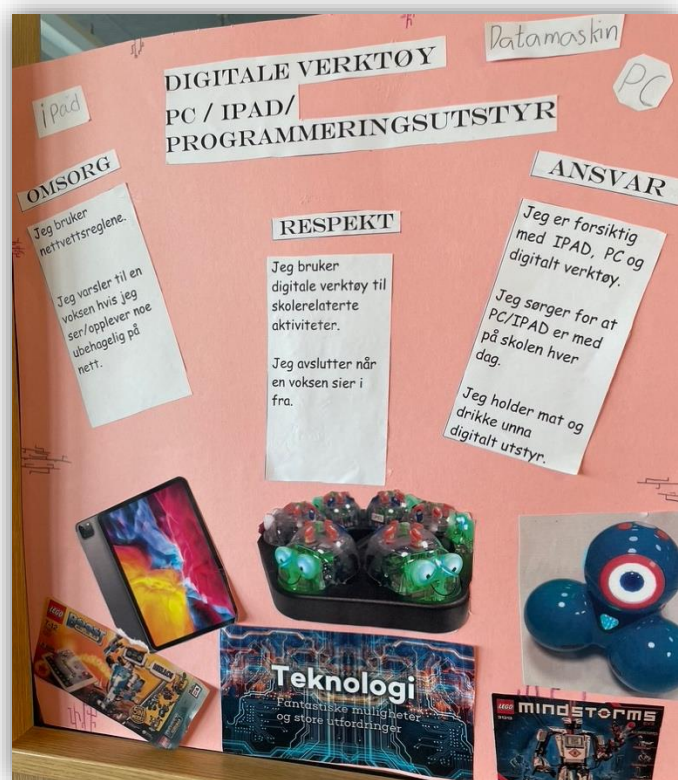
Vi observerte elever som hadde laget sin egen ballongbil, og som skrev en rapport etter at den var testet ut. Det var tydelig at dette skapte motivasjon. Elevene var også bevisste på at det de gjorde var knyttet til naturfag.

Elevene forteller også om samarbeid med *Sidekamerater* og at de har *Arbeidsfokus* i timene. Dette samsvarer også med våre observasjoner.

Praksis som kan bli bedre:

- Elevene snakker mye om at de skriver faktasetninger og øver på rettskriving og tegnsetting. I den forbindelse kommer det fram at de ønsker å skrive lengre tekster, som faktatekster (for eksempel om dyr og sport) og fortellinger. De ønsker også at disse oftere skrives i presentasjonsformer som kan deles med andre.
- Elevene ytrer et ønske om å få skrive skumle historier og andre tekster med bakgrunn i egne interesser.
- Mer bruk av medvirkning i timer og i hjemmearbeid.
- Mindre bruk av utfyllingsark.
- Hyppigere bruk av biblioteket, og litt lengre tid til å låne bøker.
- Enkelte elever opplever at noe er for lett, og de uttrykker at det blir litt kjedelig.
- Noen elever ønsker at de oftere kan få velge om de vil samarbeide eller arbeide individuelt i skriveprosesser. En av elevene sier: "Vi samarbeide itj om skrivning, d hadd no vært arti da!".

Lærerperspektiv

Kvalitetsmål: Den profesjonelle læreren legger til rette for, leder og gir undervisningsvurdering i lese- og skriveprosessene, slik at elevene trives, lærer og utvikler seg ut fra egne forutsetninger.

Tegn på god praksis:

- Læreren har mål for lese- og skriveopplæringen.
- Læreren legger til rette for å lese og skrive varierte og tilpassede tekster.
- Læreren gir undervisningsvurdering i lese- og skriveprosessen.
- Læreren legger til rette for at elevene kan bruke ulike lese- og skrivestrategier.
- Læreren bidrar til å skape engasjement for lesing og skriving.

God praksis:

Lærerne jobber i stor grad temabasert og på tvers av fag. Skolen har valgt ut fem overordnede temaer, og under vårt besøk jobbet alle trinnene med temaet *Tid*. På fellesarealet var dette visualisert med ei tidslinje hvor trinnene skal henge opp sin tidsepoke. På småtrinnet ble det blant annet jobbet med juratiden, steinalderen og bronsealderen og på mellomtrinnet var tema middelalderen og analog klokke i engelsk.

Lærerne gir elevene tilpassede tekster i ulike sjangre som de jobber med. Noen trinn har veileda lesing og helhetslesing. Lærerne legger opp til en veksling mellom analog og digital lesing og skriving. Lærerne legger til rette for lesing også i praktisk-estetiske fag som f.eks kart i kroppsøving, sangtekster i musikk og oppskrifter i mat og helse.

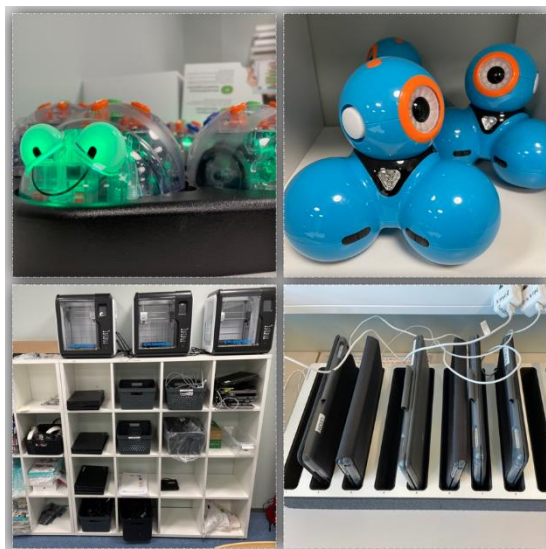
Noen trinn har et godt samarbeid med biblioteket. Det er en god støtte i tilpasning av bøker og inspirerer til lesing. Skolen er også i gang med en plan for et mer omfattende samarbeid med biblioteket for alle trinn.

Lærerne tilrettelegger for bruk av ulike apper og nettsteder, der de kan følge med elevens lese- og skriveutvikling. Vi opplever lærere som er bevisste på å ikke ha for mange ulike apper, og at det som brukes er nøye utvalgt.

På enkelte trinn er det fokus på skrivning som prosess, modellering og skriverammer. På småtrinnet jobbes det med *Veileda skrivning*, der elevene får veiledning på lærerstasjon. Vi observerte lærere som synliggjorde formålet med skrivningen ved å si til elevene at de skulle skrive en tekst der de skulle beskrive en dinosaur for noen som ikke vet hva det er (beskrivende tekst). I arbeidet med *Veileda skrivning* fikk elevene tilpassa veiledning underveis mens de skrev. Lærerne bruker spørsmål som støtte for å hjelpe elevene videre i skrivninga.

Veileda lesing er noe som er godt innarbeida ved Brekstad barneskole, og vi ser mye bra arbeid på lærerstasjonene. I tillegg til fin dialog med elevene, ser vi bruk av førlesningsstrategier som tenkeskriving og samtaler om bilder. På noen trinn får elevene vist hva de har lært ved hjelp av loggskrivning.

Lærerne opplever at elevene viser eierskap og engasjement når de får medvirke i valg av temaer, kriterier, bøker, skriveoppgaver og presentasjonsformer (powerpoint, plakat, faktatekst ol.). Vi både observerte, og ble fortalt om bruk av mange elevaktive metoder i undervisningen. Noe deltar alle elevene på, mens andre er initiert av lærere på enkelte trinn. *Ukas greie* (GOTD), koding, *Minecraft Education*, forskeruke, lesekonkurranser, skrivekvart med skrivestartere, helhetslesing og *Escape Room* er læringsaktiviteter som skaper motivasjon for lesing og skriving hos elevene.

Lærerne uttrykker at de opplever at flerspråklig lærer er en verdifull ressurs i språkopplæringa for flerspråklige elever.

Praksis som kan bli bedre:

- Felles forståelse for hva god lese- og skriveopplæring innebærer.
- Mer systematisk arbeid med meningsfull skriving på alle trinn:
 - Tydeligere formål og hvem som er mottaker for skriveaktiviteter i timene.
 - Økt fokus på innholdssida når elevene skal skrive sammenhengende tekster.
- Funksjonell tilnærming til grammatikk (grammatikk i kontekst).
- Tydeligere formål for lesing og skriving på arbeidsplanene og før elevene skal i gang med lese- og skriveaktiviteter på skolen.

Faggrupper som kan drøfte ulike problemstillinger og bli enige om én felles praksis.

Skole-hjem-perspektiv

Kvalitetsmål: Skolen har god dialog med foresatte om elevens utvikling i lese- og skriveutvikling.

Tegn på god praksis:

- Skolen legger til rette for samarbeid om elevenes lese- og skriveutvikling.
- Lesing og skriving er tema på foreldremøter og hjem-skole samtaler.
- Foresatte får opplæring i hvordan de best mulig kan motivere og støtte barna sine i lese- og skriveutviklingen.
- Kontaktlærere legger til rette for samarbeid med heimen om elevenes lese- og skriveutvikling.

God praksis:

Foreldrene uttrykker at skolen er gode på skole/hjem-samarbeid. De synes skolens satsing på lesing, og spesielt Veileda lesing, er veldig bra. De opplever at elevene får lese varierte og tilpassede tekster. På første trinn får alle foreldrene opplæring i hvordan de kan støtte sitt barn i leseutviklinga, gjennom skolens satsing på Veileda lesing. Denne opplæringa er obligatorisk for alle nye foreldre ved skolen.

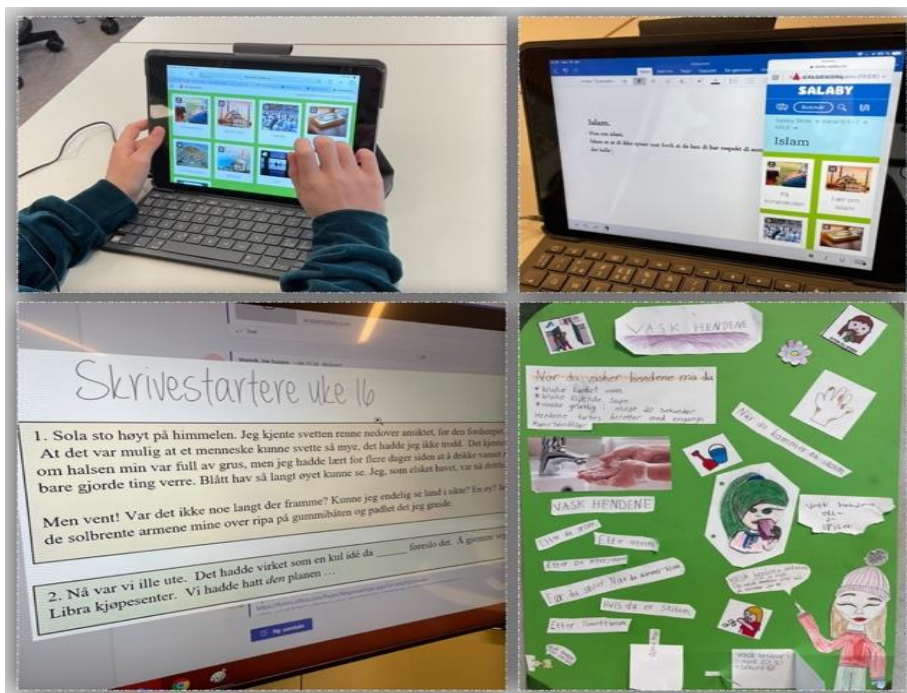
I tillegg synes de at det er bra at elevene deltar på ting som *Sommerles*, *Lesereisen* o.l. "Ukas greie" (GOTD) blir også nevnt som en ting som engasjerer eleven og hjemmet, i tillegg til introduksjon av *GeoGebra* på mellomtrinn.

De forteller videre at lesing og skriving er tema på foreldremøter og utviklingssamtaler, og at *Transponder* fungerer godt i kommunikasjonen mellom skole og hjem.

Foreldrene opplever lærerne som kreative og engasjerte. Noen lærere bidrar ekstra for å følge opp enkeltelevers mestring og leseglede. Dette er noe foreldrene legger merke til, og setter pris på. Foreldrene synes også det er positivt at lærere på mellomtrinnet lar elevene få velge mellom ulike bøker i leksearbeidet.

Foreldrene opplever at skolen har satsset mer på lesing enn skriving. De sier også at elevene lar seg motivere av å skrive om ting som engasjerer dem personlig, enten de har vært på tur i nærmiljøet eller får skrive ut fra sine interesser. Noen sier at elevene er mer motiverte når de får bruke digitale verktøy fremfor blyant og papir, samtidig presiserer de at de foretrekker en kombinasjon av begge deler.

Skolens brede digitale kompetanse blir også satt pris på. At elevene i tillegg til lesing og skriving i Book Creator får lære koding fra 1. trinn (Bluebot), og bruke programmer som Minecraft Education i opplæringa, er også verdsatte tiltak.

Noen trinn er gode til å samarbeide med og benytte biblioteket på kultursenteret. To trinn har hatt innlegg fra biblioteket på foreldremøte, noe foreldrene var veldig godt fornøyd med. Det blir også sagt at de opplever at elevene er mer motiverte for lesing i bok enn på skjerm.

To trinn har en time i uka der elevene får mulighet til å gjøre leksearbeid på skolen. Det er foreldrene også fornøyd med.

Praksis som kan bli bedre:

Foreldrenes forslag til hva de kan bidra med:

- Motivere til lese- og skriveglede.
- Være gode rollemodeller og lese- og skrivepartnere (modellere, undre seg, delta).
- Kosetunder med høytlesing, selv om barna kan lese.
- Stole på at skolen ser eleven, og at de gir beskjed om det er noe.
- Positiv holdning til det skolen kommer med og ikke fremme negative holdninger.
- Bedre struktur på leksearbeidet (tidspunkt).
- Framsnakke leksearbeid, være positive og bidra konstruktivt.
- Ikke la dårlige skoleerfaringer hos foreldre «gå i arv».
- Bruke biblioteket på fritida.

Foreldrenes ønsker til skolen:

- Tilpassede mål for lesing og skriving i fagene på arbeidsplanen.
- Bedre tilpasning i Veileda lesing for elever som strever.
- Mer informasjon om hvordan vi kan støtte opp om lesing og skriving (et klart formål med leksearbeidet).
- Skriving i alle fag, og på fagenes premisser.
- Lesing på fagenes premisser.
- Bedre tilpassede lekser som elevene klarer å gjøre uten hjelp.
- Mer oppfølging av elever med dysleksi eller andre språklige utfordringer.
- Mer fokus på skriveopplæring.

Skolen som organisasjon

Kvalitetsmål: Skolen er en lærende organisasjon som legger til rette for at lærerne får økt kompetanse i å lede lese- og skriveopplæring i samarbeid med kollegaer og ledelse

- Skolen har en delingskultur som bidrar til at de ansatte utvikler sin kompetanse innenfor lesing og skriving.
- Profesjonsfellesskapet drøfter hvilke lese- og skrivemetoder og læremidler skolen skal bruke.
- Profesjonsfellesskapet har fokus på samarbeid om elevenes lese- og skriveutvikling.
- Skolen har et system for oppfølging av kartlegging.

God praksis:

Ledelsen gir uttrykk for at skolen har et utviklingsorientert personale der eldre og yngre krefter utfyller hverandre. Personalet har felles fokus, men det er likevel rom for å si det man mener. Ledelsen opplever et positivt og godt arbeidsmiljø med kreative og engasjerte medarbeidere og elever.

Skolen har hatt god praksis for delingskultur, ved blant annet bruk av "lærende møter" der personalet har hatt mellomarbeid hvor de tester ut ting og deretter deler det med resten av kollegiet. Dette arbeidet skal videreføres. Skolen har hatt intern opplæring i koding og bruk av roboter slik at flere lærere kan ta dette i bruk sammen med elevene. Det har blant annet ført til at 1. trinn nå starter med koding av Bluebot.

Skolen har tidligere jobba med *Språkløyper* (nettbasert kompetanseutviklingspakke), og har planer om å videreføre dette arbeidet. Ny plan for lesing og skriving skal utarbeides i kommunen.

Kommunen har en gruppe som jobber med hvilke læremidler det skal satses på i tiden fremover. Skolene har representanter i denne gruppen.

Skolen har et system for, og er gode på å samarbeide om lesing, med satsing på veileda lesing gjennom flere år. Det holdes kurs i dette for nyansatte lærere. Det avholdes også obligatoriske foreldrekurs når det kommer nye elever. Slik sikrer skolen at foreldrene får informasjon om hvordan skal støtte elevenes lesing. Det er også et krav at lesing skal være tema på foreldremøter på alle trinn.

Skolen har møter på team, trinn og på utviklingstid i etterkant av kartlegging, der de diskuterer oppfølging og tiltak. Skolen har også møter i etterkant av *Nasjonale prøver* der de analyserer, tolker resultatene og diskuterer forskningsbaserte tiltak.

Praksis som kan bli bedre:

- Plan for erfaringsdeling av lese- og skriveaktiviteter.
- Flere lærere bør få utvikle kompetanse innenfor *Veileda skrivning* og det flerspråklige perspektivet.
- Det profesjonsfaglige fellesskapet bør utvikle sin kompetanse innenfor funksjonell tilnærming til skrivning.
- Plan for oppfølging av informasjon til hjemmet om foreldrenes rolle i lesing og skrivning også etter 1. trinn.
- Samarbeid med PPT/lærerspesialist/lese- og skriveveileder i etterkant av kartlegging/nasjonale prøver.
- Lesing og skrivning skal være tema på alle foreldremøter.

VI. Etterord

Forskning på ekstern skolevurdering konkluderer med at en slik vurdering kan ha stor betydning for utvikling av skolen. Dette avhenger imidlertid av hva skolen gjør med sin nye kunnskap etter vurderingsuka. Ledelsen ved Brekstad skole skal i samarbeid med NTNU følge opp rapporten fra vurderingsuka. Følgende punkter presenterer noen spørsmål som anses som relevante for dette arbeidet:

Spørsmål til refleksjon:

- Hvordan kan alle lærere bidra til meningsfull skriveopplæring?
- Hvordan sette fokus på innhold, form og formål for elevene, slik at de vet hvorfor de skriver, hva de skal skrive om, og hvem som er mottakerne av det de har skrevet? (Skrivetrekanter).
- I LK20 står det at elevene skal få medvirke og få rike muligheter til å utvikle skaperglede, engasjement og utforskertrang. Hvordan imøtekomme dette i lese- og skriveopplæringa?
- Hvordan kan lærere samarbeide og dele erfaringer omkring god og meningsfull lese- og skriveopplæring?
- Hvordan skape felles forståelse og praksis når det gjelder lese- og skrivelekser?
- Hvordan gi gode rammer for lesing og skriving slik at alle elever opplever mening, motivasjon og mestring?
- Hvordan veilede elevene til økt skrivekompetanse i alle fag?
- Hvordan synliggjøre hva elevene skal lære før de starter på en læringsaktivitet, og hvordan avslutte læringsaktiviteten på en måte som bevisstgjør elevene på hva de har lært?
- Hvordan bruke digitale verktøy på en formålstjenlig måte i lese- og skriveopplæringa, og hvordan gi ansatte opplæring i de ulike verktøyene som finnes?

Videre arbeid etter ekstern skolevurdering

Etter at vurderingen er over og rapporten er ferdig, starter skolens utviklingsarbeid. Prosessen styres av skoleledelsen og følges opp av skoleeier.

Rektors ansvar:

- Skolevurdererne presenterer rapporten for personalet ved skolen. Rektor sørger for at oppvekstansvarlig, politisk skoleeier, PPT, elevråd og FAU er representert når rapporten legges fram.
- Rapporten sendes umiddelbart til oppvekstansvarlig.
- Rektor melder innen 1 uke tilbake til regionkonsulenten om erfaringer med ekstern skolevurdering på tilsendt skjema.
- Innen 8 måneder:
 - Rektor presenterer rapporten for politikerne i hovedutvalg for oppvekst med oppvekstansvarlig i kommunen til stede.
 - På bakgrunn av det som kommer fram i rapporten setter rektor, i samarbeid med fagpersoner fra NTNU, opp en prioritert plan for forbedringstiltak. Rektor presenterer plan for forbedringstiltak på rektormøte og for skoleeier.
 - Det foretas en skriftlig evaluering av tiltakene. Har arbeidet med rapporten ført til de endringer man ønsker?

I denne prosessen er det viktig at vi hører på flere stemmer, både skoleeier, ansatte ved skolen og ikke minst foreldre og elever.

Evalueringen sendes oppvekstansvarlig og presenteres for politikerne i hovedutvalg for oppvekst.

- Tilbakemelding på arbeidet med utfordringene i vurderingsrapporten skjer som del av tilstandsrapporten/årsmeldinga hvert år til skoleeier.

Skoleeiers / oppvekstansvarliges ansvar:

- Skoleeier/oppvekstansvarlig involveres i valg av tema for ekstern vurdering.
- Tema forankres i kommunens/skolens satsingsområder.
- Oppvekstansvarlige har veiledningsansvar/oppfølgingsansvar.

Rapporten tas inn i lederavtalen med rektorene og brukes i utviklingssamtalene.

- Rapporten skal være et verktøy i en utviklingsplan på skole/kommunenivå.
- Rapporten skal inn i tilstandsrapporten eller som vedlegg til denne.
- Oppvekstansvarlig etterspør evalueringen etter 8 måneder.

Veien videre v/ rektor Johannes Killingbergtrø:

- Samarbeide med NTNU og Skrivesenteret.
- Fokus på meningsfylt skriveopplæring.
- Fokus på lesing og skriving innenfor flere fag, også de praktisk-estetiske.
- I utviklingstid gjennomføre lærende møter med forarbeid, refleksjoner individuelt, på gruppe og felles. Mellomarbeid. Erfaringsdeling.
- Lage en plan for lesing og skriving i alle fag.

Vedlegg A.

Deltakere i ekstern vurdering

- Interne: Elever, lærere, FAU og ledelsen ved Brekstad barneskole
- Eksterne: Ingen eksterne deltakere

Begrunnelse for valg av informanter

Informantene er valgt ut med bakgrunn i temaet skolen har valgt. Intervjuene har vært foretatt i mindre grupper, for å kunne overholde smittevern. Dette gjør også at vi kun har snakket med FAU og ikke invitert alle foreldre til et møte. Elevgruppene har også vært små, og oppdelt i kohorter for å overholde smittevern.

Vedlegg B. Tidsplan og aktiviteter

Revidert timeplan for vurderingsuka, Brekstad barneskole, uke 16

Tid	Mandag 19.04	Tirsdag 20.04	Onsdag 21.04	Torsdag 22.04
	08.00 Morgenmøte for alle ansatte m/vurdererne	08.00 Rektor	08.00 Rektor	08.00 Rektor
1.time Kl. 08.30 – 10.00	Omvisning på skolen/Møte med rektor "Bli kjent" tur på skolen. Se på veiledet lesing.	Obs 6. – 7.tr. + veiledet skriving på 1. trinn	Obs 1. – 4.trinn	Rapportskriving
	Observasjon klasstrinn 1.trinn og 2.trinn	Obs. 1., 2 og 4.trinn.	Obs. 5. og 6.trinn	Rapportskriving
	Observasjon klasstrinn 3. og 4.trinn	Rapportskriving	Rapportskriving	Legge frem rapport for rektor 09.30 – 10.30
10.00 – 11.00 Friminutt og lunsj	Lunsj kl 10.30 Vurdererne	Lunsj 10.30	Lunsj 10.30	Lunsj kl. 10.30
2.time	Samtale småtrinn (8 elever som skolen plukker ut på forhånd)	Møte med ledelsen kl. 11.00 – 12.00	Obs.7.trinn. Obs. 3.trinn Ellers gå rundt på trinnene.	Ferdigstille rapport etter samtale med rektor
Friminutt	Rapportskriving	Rapportskriving	Rapportskriving	
3.time	Observasjon klasstrinn 5. – 7.tr.	Samtale mellomtrinn (6-7 elever som skolen plukker ut på forhånd)	Rapportskriving Evt. Obs. 1. – 7.trinn	
	Samtale lærere småtrinn kl 14.30	Samtale lærere mellomtrinn kl. 13.45	Rapportskriving	Rapportfremlegg etter skoleslutt kl. 14.30
18.00	Foreldremøte			

Vedlegg C. Metoder

Tema og tid til rådighet virker inn på valg av metode. I prosessen på denne skolen er følgende metoder benyttet:

Forhåndsinformasjon hvor vi fikk tilgang til resultater på Ståstedsanalysen og Elevundersøkelsen. Det ble videre lagt til rette for:

- 1) Observasjon inne i alle klasser på flere fag
- 2) Intervju med representanter fra alle klasser
- 3) Intervju med alle lærere
- 4) Intervju med FAU; foreldrerepresentanter fra alle klassetrinn.
- 5) Intervju med ledelsen

Ståstedsanalyse og Organisasjonsanalyse

Ståstedsanalysen ble gjennomført med lærerne. Personalet har diskutert og reflektert i profesjonsfellesskapet og sammen kom de fram til vurderingstemaet.

Dokumentanalyse

I tillegg til ståstedsanalyse fikk vi tilsendt resultater fra elevundersøkelsen. Vi har også fått ukeplaner, *Års- og utviklingsplan*.

Samtaleguider

For å fange lik tematikk, har vurdererne i forkant av vurderingsuka utarbeidet ulike samtaleguider til hjelp for samtaler med henholdsvis elevgrupper, foreldre og ulike grupper medarbeidere på skolen. Spørsmålene i disse samtaleguidene er alle hentet fra framtidsbildets tegn på god praksis. Framtidsbildet har også ligget til grunn ved observasjon inne i klasserommene.

Møte

Vi har hatt møter med grupper av elever, og her har alle klassetrinn vært representert. Vi har også hatt møter med alle lærerne og ledelsen. I tillegg har vi hatt daglige samtaler med rektor.

Observasjon

Vi har vært inne til observasjon på alle klassetrinn.

Logg

Det har ikke vært benyttet logg under denne vurderingsuka.

Vedlegg D. Tomme samtaleguider

Spørsmålsguide elever

Spørsmål	Svar
Hva er bra med skolen din?	
I hvilke fag jobber dere med lesing og skriving? Hvordan jobber dere med lesing i f.eks. - matematikk? - samfunnsfag? - gym? - Hvor ofte leser dere tekster? -Hvordan leser dere tekster?	
-Hva slags lese- og skriveoppdrag har dere i ulike fag? -norsk/matematikk/samf./nat./musikk osv. Fakta/fiksjon/opskrift/rapport/logg/ tekstoppbygg i matematikk. -Hva bruker dere mest i skriving? Skrivebok/ark/Ipad/PC/lapper	
Hvilke digitale hjelpemidler bruker dere? I hvilke fag bruker dere digitale hjelpemidler? Hva jobber dere med når dere bruker digitale hjelpemidler? (ses i sammenheng med hvilke fag de bruker digitale hjelpemidler i)	
Hva synes dere det er spennende å lese om? Hvordan liker du best å lese Hva synes dere det er spennende å skrive om? Hvordan liker du best å skrive? Samarbeid/individuell? Hvor ofte samarbeider dere om i skriving? Vi leser og skriver for å få informasjon (lære noe nytt) eller for å gi informasjon til andre. Vi må alle lese og skrive for at vi ikke skal bli dårligere lesere/skrivere. Hvordan kan vi øve for å bli bedre på å lese/skrive? Hva er kjekt med lesing og skriving? Når er det kjekt? Når er det ikke kjekt? Hvordan får dere være med å bestemme hvordan dere skal bli bedre til å lese/skrive? -Hva liker dere best: Samarbeid i skriving eller individuell skriving. Hvem leser det du skriver på skolen? Synes du det du leser/skriver på skolen og i lekse er lett passe eller vanskelig? Får du den hjelpen du trenger fra de voksne?	
To stjerner og et ønske...	

Spørsmålsguide lærere

Spørsmål	Svar
Hva er bra med skolen din?	
I hvilke fag jobber elevene med lesing og skriving?	
Hvordan jobber elevene med lesing og skriving i f.eks. -matematikk? -samfunnsfag? -gym? Hvordan jobber dere med elevene slik at de får kommunisert egne tanker, meninger og læring gjennom lesing og skriving i forskjellige fag? Hvordan bevisstgjør dere elevene på ulike sjangere i forskjellige fag?	
Hvilke digitale hjelpemidler benytter elevene? Hvem legger føringer for hvilke digitale hjelpemidler de bruker til enhver tid? I hvilke fag benyttes digitale hjelpemidler? Hvordan bruker elevene de digitale hjelpemidlene?	
Hvordan legger dere til rette for elevenes deltagelse og medvirkning i sin lese- og skriveprosess? Hvordan opplever dere elevenes engasjement i denne prosessen?	
Hvordan er mål for lese- og skriveopplæringen satt? Hvor ofte har dere mål for lesing/skriving i timene? Hvordan tilrettelegger dere lese- og skriveprosessen i klasserommet? Hvordan foregår undervisvurderingen i klasserommet? Hvordan jobber dere for å skape engasjement for lesing og skriving? Hva opplever dere «virker»?	
På hvilken måte involveres hjemmet i lesing/skriving? På hvilken måte får de foresatte opplæring i hvordan de kan motivere og støtte barna sine i lese- og skriveutviklingen? Hvordan legger kontaktlærer til rette for samarbeid med hjemmet for elevenes lese- og skriveutvikling?	
Hvordan er kulturen for erfaringsdeling hos dere? Hvilke arenaer har dere for å dele erfaringer og lære av hverandre? Hvordan har der jobbet frem hvilke lese- og skrivemetoder og læremidler som skolen skal bruke? Hvordan er rutinene for drøfting rundt lese- og skriveutviklingen? Hva slags lese- og skrivestrategier tas i bruk i de ulike fagene? Hvordan jobber dere sammen om elevenes lese- og skriveutvikling? Hvordan jobber dere med oppfølging av kartlegging? Hvem er involvert i dette arbeidet?	
To stjerner og et ønske	

Spørsmålsguide skole-hjem (foresatte)

Spørsmål	Svar
Hva er bra med skolen din?	
Hvordan opplever dere at dere som foresatte blir involvert i barnas lese- og skriveutvikling i alle fag?	
På hvilken måte er lesing og skriving tema på foreldremøter og hjem-skole-samtaler?	
På hvilke måter bidrar skolen til hvordan dere best mulig kan motivere og støtte barna i lese- og skriveutviklingen i de ulike fagene?	
Hvordan opplever dere barnas motivasjon for lesing og skriving?	
Hvilke digitale hjelpemidler bruker barna på skolen? Hvordan synes dere motivasjonen for lesing og skriving er når barna bruker digitale hjelpemidler kontra «vanlig» lesing og skriving?	
To stjerner og et ønske...	

Spørsmålsguide skolen som organisasjon (ledelsen)

Spørsmål	Svar
Hva er bra med skolen din?	
Hvordan foregår deling av kompetanse ved Brekstad barneskole? Hvilke arenaer benyttes til deling av kompetanse? Hvordan er engasjementet blant de ansatte når deling skal foregå? Hvilke mål har ledelsen for dette arbeidet, og hvordan ligger dere an i forhold til dette?	
Hvordan foregår prosesser når profesjonsfellesskapet skal drøfte hvilke lese- og skrivemetoder og læremidler skolen skal bruke? Hvordan sikrer dere at alle benytter de metoder og læremidler som profesjonsfellesskapet har blitt enige om? (Lojalitet til bestemmelser) Hvilke mål har ledelsen for dette arbeidet, og hvordan ligger dere an i forhold til dette?	
Hvilke rutiner har dere for å sikre at profesjonsfellesskapet har fokus på samarbeid om elevenes lese- og skriveutvikling i alle fag? Hvordan foregår dette samarbeidet på tvers av fag på samme trinn? Hvordan foregår dette samarbeidet på tvers av trinn? Hvilke mål har ledelsen for dette arbeidet, og hvordan ligger dere an i forhold til dette?	
Hva slags system har dere for oppfølging av kartlegging? Hvordan blir dette tatt med inn i videre planer for undervisningen? Hvordan blir dette tatt med de foresatte som det gjelder? Hvordan blir dette tatt med de elevene det gjelder?	
To stjerner og et ønske...	

Skoleutvikling

Rapport fra ekstern vurdering ved **Brekstad barneskole**